

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Житомирської області щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Житомирської області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Житомирської області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Очікується високий рівень інфляції та девальвації національної валюти. **Водночас позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств.**

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні вищими темпами: баланс відповідей – «мінус» 35.7% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1%;
- зростання цін на споживчі товари та послуги високими темпами: частка респондентів, які очікують інфляцію понад 7.5%, становить 78.6% (у попередньому кварталі – 69.2%), у цілому по Україні – 44.4%. **Головним чинником інфляції** респонденти продовжують називати витрати на виробництво (відзначили 92.9% респондентів)(графік 2);
- прискорення девальвації національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікують 84.6% респондентів області (у попередньому кварталі – 61.5%), у цілому по Україні – 83.2%;
- поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств нижчими темпами: баланс відповідей – 7.1%, у попередньому кварталі – 25.0% (таблиця), у цілому по Україні – 4.4%. Водночас респонденти підприємств сільського господарства прогнозують погіршення фінансово-економічного стану;
- уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – 23.1% (у II кварталі 2020 року – 46.2%). Обсяги реалізації продукції на зовнішньому ринку зменшаться: баланс відповідей – «мінус» 33.3% (у попередньому кварталі – 0.0%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- уповільнення зростання інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 9.1% та 25.0% відповідно (у попередньому кварталі – 30.0% та 27.3% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- скорочення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 7.1% (у II кварталі 2020 року – 0.0%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.8%;
- зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства, нижчими темпами: баланси відповідей – 85.7% та 64.3% відповідно (у попередньому кварталі – 100.0% та 76.9% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів, на подорожчання товарів/послуг власного виробництва більше впливатимуть ціни на сировину та матеріали, вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (графік 7);
- зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника високими темпами: баланси відповідей – 78.6% і 71.4% відповідно (у II кварталі 2020 року – 75.0% і 69.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають брак обігових коштів та кваліфікованих працівників (графік 5). За оцінками респондентів, значно посилюється вплив нестабільної політичної ситуації.

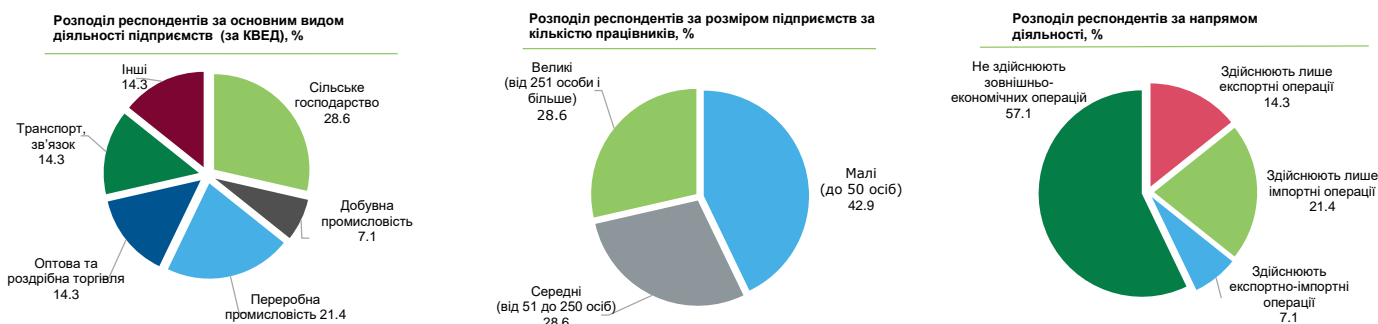
Очікується суттєве зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти планують брати банківські кредити виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, стали значно жорсткішими (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами респонденти називають головним стримуючим чинником залучення кредитних ресурсів (графік 10).

Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.6%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

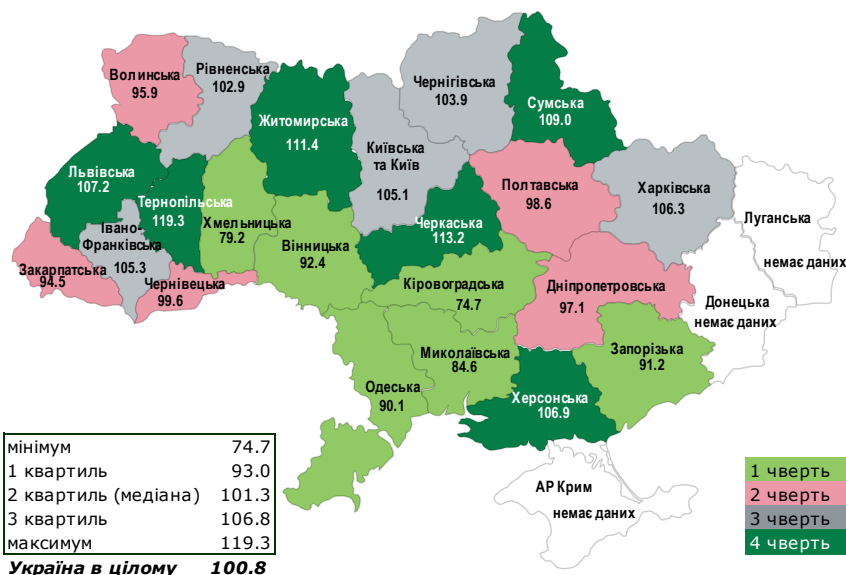
- поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 15.4%) (графік 3), у цілому по Україні – «мінус» 5.6%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нормальним: баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 0.0%;
- підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних виробничих потужностей: баланс відповідей – 23.1% (у попередньому кварталі – 30.8%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 04–31 серпня 2020 року;
- опитано всього 14 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

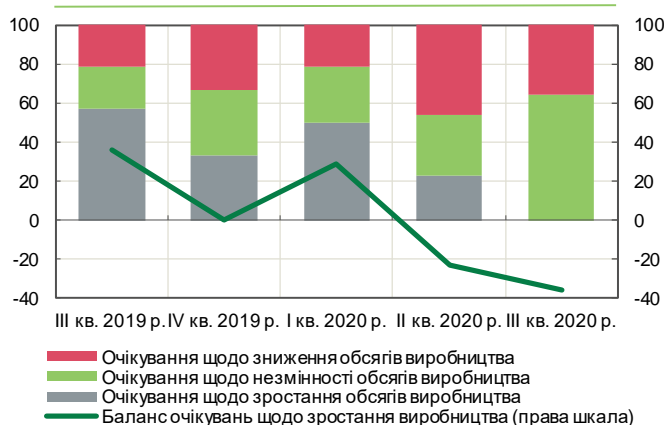
Таблиця. Очікування підприємств Житомирської області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	16.7	28.6	23.1	25.0	7.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	35.7	28.6	42.9	46.2	23.1
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	28.6	15.4	41.7	30.0	9.1
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	35.7	21.4	38.5	27.3	25.0
кількості працівників	-7.1	-7.1	-14.3	0.0	-7.1

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань (ІДО) – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

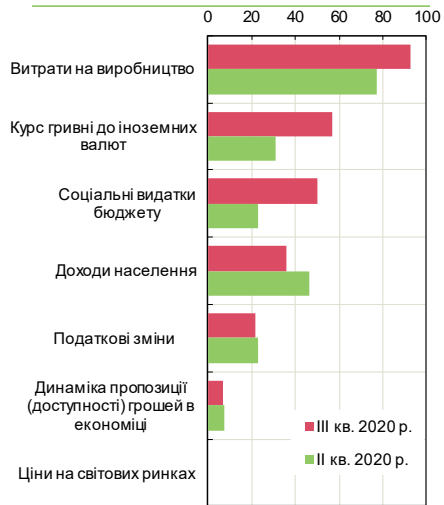
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

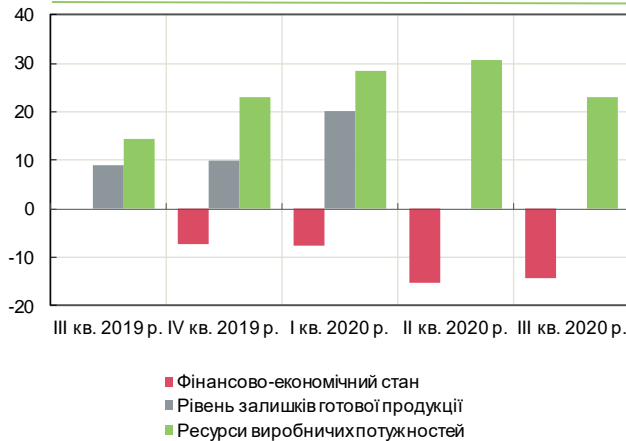
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

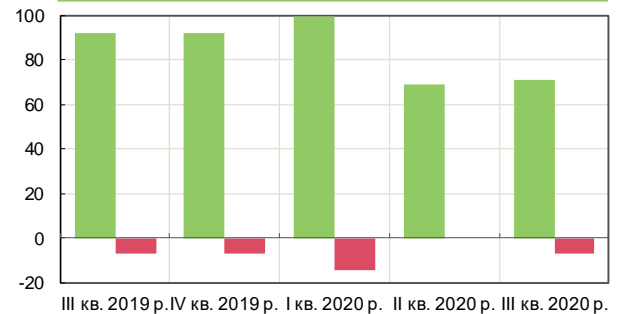
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

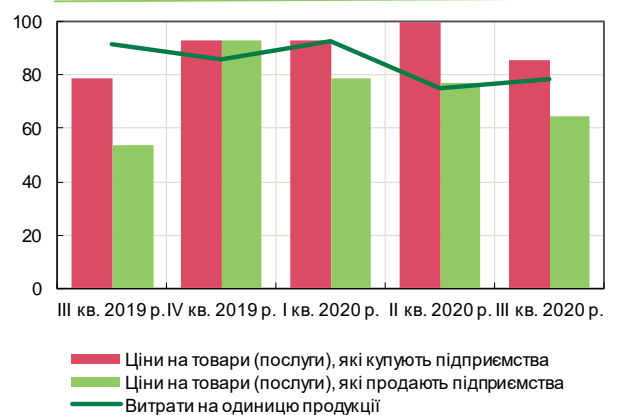
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

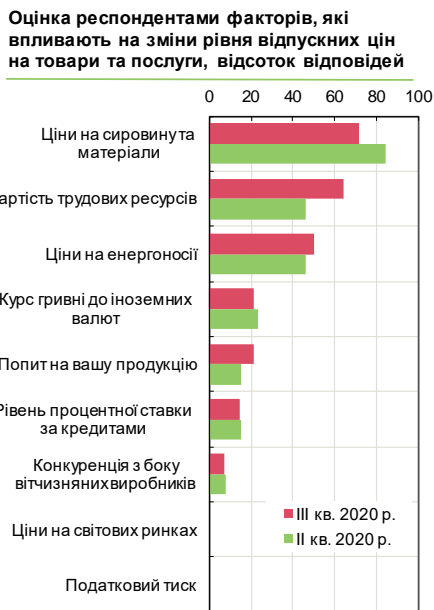
Графік 6

Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

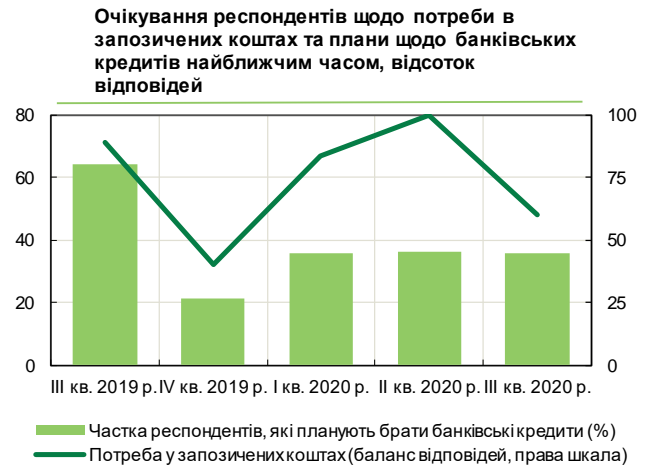

Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

